

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/16/2021
Identifikačné číslo spisu:	8115204441
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8115204441.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. S., trvale bytom v A., O. D. XXXX/X, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a. s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej splnomocnenkyňou Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 40/93, IČO: 44 250 029, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16C/75/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. marca 2021 sp. zn. 20Co/44/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. marca 2021 sp. zn. 20Co/44/2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. júna 2016 č. k. 16C/75/2015-93 určil (inak ešte v čase vedenia žalobkyňou sporu proti právnej predchodkyni dnešnej žalovanej v osobe obchodnej spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. so sídlom v Kežmarku, Hlavné námestie 12, že spotrebiteľský úver vyplývajúci zo Zmluvy o poskytnutí pôžičky č. 1146143/6161613 z 31. októbra 2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovanou sa považuje za bezúročný a bez poplatkov; okrem toho zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a žalovanej uložil povinnosť „nahradiť“ (správne „zaplatiť“) žalobkyni „trovy“ (správne „náhradu trov“) konania pozostávajúce (-ich) z trov právneho zastúpenia vo výške 328,61 € na bližšie neoznačený účet vtedajšieho právneho zástupcu žalobkyne (v úvodnej časti rozsudku označeného spôsobom „Advokátska kancelária JUDr. Ernest Vokál“) do 3 dní. Vychádzal z toho, že v danom prípade bola uzavretá zmluva o pôžičke majúca charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá ale nemá náležitosti vyžadované ustanovením § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (v znení platnom a účinnom v čase uzatvorenia zmluvy; ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“). V zmluve o spotrebiteľskom úvere sa uvádza len súhrnná mesačná splátka, z ktorej nie je zrejmé, koľko z každej jednotlivéj splátky predstavuje istina úveru a koľko zmluvné úroky. Účelom § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. a napokon celého tohto zákona je chrániť spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu a poskytnúť mu náležité informácie o okolnostiach poskytnutia

úveru, splácaní istiny úveru, úroku a úhrade poplatkov; so zreteľom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. treba mať za to, že úver je bezúročný a bez poplatkov a preto bolo i namieste vyhovieť žalobe požadujúcej takéto určenie; uzavrel súd prvej inštancie, ktorý (nad rámec už uvedeného vyššie) zamietnutie návrhu žalovanej na prerušenie konania odôvodnil hľadiskom hospodárnosti konania a nedostatkom svojej povinnosti prerušiť konanie a rozhodnutie o trovách konania právne ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. a príslušnými ustanoveniami advokátskej tarify (vyhlášky č. 655/2004 Z. z.) a vecne plným úspechom žalobkyne, naopak neúspechom žalovanej a trovami žalobkyne na právnej službe podľa rozpisu v odôvodnení.

2. Po zrušení v poradí prvého rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) z 26. apríla 2018 sp. zn. 20Co/35/2017, potvrdzujúceho vyššie označený rozsudok súdu prvej inštancie, ku ktorému došlo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) z 23. júna 2020 sp. zn. 3Cdo/197/2018 pre praktické stotožnenie sa s názorom žalovanej o nesprávnom právnom posúdení tej právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“), odvolací súd aj v poradí druhým rozsudkom z 23. marca 2021 sp. zn. 20Co/44/2020 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil a stranám sporu (rovnako ako v prípade prvého rozsudku obom?) nepriznal náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania. Nad rámec rekapitulácie skoršieho priebehu konania vrátane dôvodov, pre ktoré došlo k zrušeniu jeho skoršieho rozsudku (t. j. pre neakceptovanie dovolacím súdom skôr vysloveného názoru o potrebe rozčlenenia v zmluve o spotrebiteľskom úvere aj vnútornej skladby tej-ktorej anuitnej splátky), svojej viazanosti názorom dovolacieho súdu, citácie ustanovení § 39 a § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) i s odkazom na jeho § 3 ods. 1 a poukazov na viacero rozhodnutí rôznych súdov (jeho samotného, Krajského súdu v Ostrave, najvyššieho súdu, Najvyššieho súdu Českej republiky aj nemeckého BGH) mal za to, že tu je jeho povinnosť i ex offio podrobiť súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov dojednanie o výške úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a ak aj v tejto konkrétnej veci bolo treba dohodnúť výšku úroku (32% ročne) považovať za vysokú, neprímeranú a až úžernú (viac ako 2,5-násobok sadzby uplatňovanej bankami v priemernej výške 12,96%), t. j. rozpornú s dobrými mravmi, žalovanej nevzniklo právo na plnenie a žalobkyni povinnosť plniť; pričom ostatné odvolacie námietky žalovanej boli nespôsobilé takéto právne posúdenie veci ovplyvniť (a nebol tak dôvod sa s nimi osobitne vysporiadať).

3. Aj proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, tentoraz jeho prípustnosť vyvodzujúc z § 420 písm. f/ C. s. p. Tvrdenú zmätočnosť v podobe porušenia nesprávnym procesným postupom súdu jej práva na spravodlivý proces podľa jej názoru založilo doručenie jej rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok odvolacieho súdu, až spolu s novým rozhodnutím odvolacieho súdu (ktorým o jej odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo rozhodnuté rovnako, i keď z iných dôvodov). Namietala, že hoci C. s. p. výslovne nehovorí o povinnosti súdu, ktorému bola vec vrátená, upovedomiť stranu sporu o zrušení jeho rozhodnutia dovolacím súdom ešte pred novým rozhodnutím vo veci, taký postup treba predpokladať a opak jej upiera možnosť získať vedomosť, v akom procesnom štádiu sa vec nachádza. K porušeniu práva na spravodlivý proces podľa dovolateľky došlo tiež nerešpektovaním právneho názoru dovolacieho súdu, podľa ktorého zmluva v prejednávanej veci primeraným spôsobom určovala všetky predpísané náležitosti, čím treba podľa nej rozumieť aj primeranosť úrokovej sadzby. Navrhla zmenu rozsudku odvolacieho súdu zamietnutím žaloby žalobkyne.

4. Žalobkyňa ani tentoraz dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia i podmienky jej zastúpenia a spisovania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p. v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení

živnostenského zákona v znení neskorších zmien a doplnení), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel opätovne k záveru, že dovolanie je prípustné i opodstatnené.

6. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 C. s. p. je dovolačím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potom dovolačím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

7. Žalovaná dovolaním uvádzala, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolačí súd preto skúmal, či je opodstatnené tvrdenie dovolaťelky o tom, že v konaní došlo k namietanej vade zmätočnosti.

9. Podľa § 454 C. s. p. súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, doručí rozhodnutie o dovolaní, ak ho nedoručí dovolačí súd priamo.

10. Podstatou úpravy pojmatej do práve odcitovaného ustanovenia (na ktoré sa poukazovalo aj dovolaním) je nielen samo ustanovenie povinnosti na doručenie kasačného rozhodnutia dovolacieho súdu stranám sporu (resp. aj iným subjektom, pokiaľ z okolností konkrétneho prípadu vyplýva buď ich účasť v dovolacom konaní alebo ich dotknutie, či už zrušujúcim alebo zrušovaným rozhodnutím) a vymedzenie toho, kto je nositeľom takejto povinnosti, ale aj (hoc i len nepriamo) zmyslu takejto povinnosti, ktorým je I. zabezpečenie formálnej právoplatnosti rozhodnutia končiaceho konanie o jednom z mimoriadnych opravných prostriedkov a odstraňujúceho rozhodnutie v druhej alebo prvej aj druhej inštancii ako prekážku opätovného zaoberania sa vecou tým súdom, ktorému táto bola vrátená a II. poskytnutie všetkým zúčastneným ešte pred novým rozhodovaním (v rozsahu danom zrušujúcim rozhodnutím) možnosti oboznámiť sa s dôvodmi vedúcimi dovolačí súd k jeho rozhodnutiu a k následnej možnosti rozhodnúť sa, ako v svetle úvah dovolacieho súdu ďalej postupovať (najmä či sa zotrvá na skôr uplatnených prostriedkoch procesného útoku či obrany alebo v tomto smere dôjde - samozrejme v medziach zákonom určených - ku korekcii skoršieho postupu).

11. Z obsahu spisu v prejednávanej veci ale splnenie povinnosti zhora odvolacím súdom (ktorý ju mal ako pôvodca rozhodnutia zrušeného v dovolacom konaní potom, čo dovolačí súd nevyužil zákonnú možnosť doručiť svoje rozhodnutie priamo) nevyplyva, nakoľko je z neho zrejmé len to, že po príchode zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu so spisom súdu prvej inštancie (14. augusta 2020, č. l. 171 spisu) tento súd bez ďalšieho (teda najmä bez doručenia rozhodnutia o dovolaní stranám sporu, keďže pre záver o opaku spis neobsahuje žiaden podklad) predkladacou správou z 20. augusta 2020, došli so spisom odvolaciemu súdu 25. deň rovnakého mesiaca i roka predložil vec na nové rozhodnutie o odvolaní (č. l. 176) a následne už spis obsahuje (vyjímuc potvrdenie o prijatí spisu odvolacím súdom na č. l. 177) už len pokyn predsedu senátu odvolacieho súdu z 15. marca 2021 na oznámenie termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia 23. marca 2021 o 10.58 na č. d. 106, I. poschodie a upovedomenie právnych zástupcov a „účastníkov“, ak o to požiadali (č. l. 178), 2 rovnopisy upovedomenia zverejneného na úradnej tabuli a webovom sídle súdu a záznam o čase takého zverejnenia (č. l. 179, 180 a 182) a zápisnicu o verejnom vyhlásení rozsudku (č. l. 181 - 181 p. v.).

12. Na základe už uvedeného tak nemôže byť žiadnej pochybnosti o tom, že odvolací súd opomenutím doručenia rozhodnutia o dovolaní proti jeho prvému rozsudku nielenže znemožnil stranám sporu (vrátane

dovolateľky) rozhodnúť sa, či a ako budú na rozhodnutie dovolacieho súdu reagovať (v tomto prípade bez ohľadu na to, či tieto alebo i len niektorá z nich hodľali takéto právo využiť a taktiež bez ohľadu na to, ako by sa s takouto hypotetickou argumentáciou vysporiadal súd majúci opätovne rozhodnúť), ale nezabezpečením stavu právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní ešte pred svojim novým rozhodovaním tiež privodil procesnú situáciu, v ktorej jeho nové rozhodnutie o odvolaní predišlo čas definitívneho odstránenia skoršieho rozhodnutia, predstavujúceho prekážku pre rozhodnutie nové.

13. Dovolaciemu súdu tak ani neostávalo iné, než prisvedčiť žalovanej a konštatovať, že táto procesne prípustným dovolaním (§ 420 písm. f/ C. s. p.) dôvodne namietala, že rozsudok odvolacieho súdu (ten v poradí druhý) bol vydaný ako výsledok nesprávneho postupu takéhoto súdu, znemožňujúceho stranám sporu v štádiu konania po prvom rozhodnutí dovolacieho súdu v tejto veci reálne uplatňovanie ich procesných práv, čím došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

14. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Dovolací súd preto podľa týchto ustanovení rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia. Pre úplnosť v tejto časti sa inak žiada uviesť, že v prípadoch dovolaní pre zmätočnosť (o aké šlo aj - tentoraz - v prejednávanej veci) treba považovať za vylúčené vyhovieť dovolaciemu návrhu na zmenu dovolaním napadnutého rozhodnutia konečným rozhodnutím dovolacieho súdu (pretože nápravu stavu porušenia procesných práv a nastolenie, či presnejšie obnovenie podmienok pre spravodlivý proces možno zjednať len v novom konaní pred tým súdom, ktorý zmätočnosť spôsobil - čo inak možno vyjadriť aj tak, že nie je možné, aby tu dovolaním namietaná zmätočnosť z pohľadu možnosti revízie výsledku právoplatne skončeného konania bola a z pohľadu možnosti konečného rozhodovania vo veci - rozumej dovolacím súdom s konečnou platnosťou - už naopak nebola).

15. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

16. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok